

22. august 2011

J.nr. 2009-00906

2. kontor/sil/upe

Ny viden om indsatsen for unge

Baggrund

Projekt 'Unge – Godt i gang' blev gennemført i perioden fra november 2009 til december 2010. Målgruppen for forsøget var unge 18-29-årige dagpenge-, kontant- og starthjælpsmodtagere i match 1 og 2, uanset forsørgelsehistorik.

Målgruppen blev opdelt i unge med og uden en uddannelse. For unge med uddannelse bestod indsatsen af et intensivt forløb med hyppige samtaler og virksomhedsrettet aktivering. For unge uden uddannelse bestod indsatsen af en kombination af et intensivt samtaleforløb og en tidlig aktiv indsats med øget brug af uddannelses- og virksomhedsrettede tilbud samt øget brug af mentorer og forebyggende tilbud. Kontrolgruppen fik den almindelige indsats.

Forsøget er blevet evalueret af Michael Rosholm og Michael Svarer i samarbejde med Rambøll, og resultaterne er nu klar til offentliggørelse.

Boks 1: Om projekt 'Unge – Godt i gang'

Målgruppen i projekt 'Unge – Godt i gang' var unge 18-29-årige dagpenge-, kontant- og starthjælpsmodtagere i match 1 og 2, uanset forsørgelsehistorik. Halvdelen af de unge kom i deltagergruppen og fik forsøgsindsatsen, mens den anden halvdel kom i kontrolgruppen og fik den almindelige indsats.

Deltagergruppen blev opdelt i unge med og uden en uddannelse:

- Unge med en uddannelse fik en målrettet indsats med fokus på job bestående af et intensivt kontaktføreløb og en virksomhedsrettet aktiv indsats.
- Unge uden en uddannelse fik en målrettet indsats med fokus på uddannelse bestående af et intensivt kontaktføreløb, en tidlig og mere virksomhedsrettet aktiv indsats, øget brug af mentorer, forebyggende forløb og læse-, og skrive-kurser (se også bilag 1).

Tre overordnede mål med forsøgsindsatsen:

- At unge ledige med en uddannelse kom i job hurtigst muligt
- At unge ledige uden en uddannelse kom i gang med en uddannelse eller sekundært et job
- At få øget viden om, hvilken indsats der virker i forhold til at få unge ledige under 30 år godt i gang med uddannelse eller job

Faktisk gennemført indsats i forhold til kontrolgruppen:

- *Unge med uddannelse:* De unge med uddannelse fik i gennemsnit 9 flere samtaler (næsten som tiltænkt), 1 uges ekstra aktivering (75 pct. af det tiltænkte omfang, men kun halvdelen blev udgjort af virksomhedsrettet aktivering mod tiltænkt 100 pct.), 2 ugers øget mentor (var ikke en del af forsøgsprogrammet).
- *Unge uden uddannelse:* Næsten alle unge uden uddannelse fik et afklaringsforløb af 1-2 dages varighed, de fik i gennemsnit 11 flere samtaler (knap halvdelen af det tiltænkte antal samtaler), 1 uges ekstra aktivering (75 pct. af det tiltænkte omfang - men kun en tredjedel af aktiveringen var virksomhedsrettet aktivering), 8 uger mere med mentor (20 pct. fik tilknyttet en mentor mod forventet 80 pct.) og knap 5 pct. fik et læse- og skrivekursus (det tiltænkte omfang var noget højere).

Overordnede resultater

Indsatsen i projekt 'Unge – Godt i gang' har ikke været fuldt implementeret, og forskellen i indsatsen mellem deltagergruppe og kontrolgruppe har derfor været betydelig mindre end forventet. Det gælder i særlig grad indsatsen for de unge uden uddannelse, hvor de unge kun har fået ca. halvdelen af forsøgsindsatsen. Den ekstra indsats i forhold til kontrolgruppen har, for både unge med og uden uddannelse, hovedsageligt bestået af flere samtaler til den enkelte. Ligeledes har den ekstra aktivering i højere grad været virksomhedsrettet aktivering. Selvom forsøget ikke er blevet gennemført som planlagt, kan der alligevel evalueres og udledes konklusioner, da indsatsen mellem deltager og kontrolgruppe er signifikant forskellig.

Der er følgende hovedkonklusioner i evalueringen:

For gruppen af unge med uddannelse gælder:

- Forsøget er rimeligt implementeret.
- Forsøget viser, at indsatsen får flere i job sammenholdt med kontrolgruppen. Resultatet er signifikant. Der er indikation for, at denne jobeffekt primært kan tilskrives samtaler med deltagergruppen. Samtalernes indhold og kvalitet spiller en betydelig rolle.
- Forsøget peger på, at aktiveringen for unge med uddannelse kan være fastholdende.
- Indsatsen giver et samfundsmæssigt overskud på 4.317 kr. pr ung. Der er i beregningen inddraget udgifterne til de enkelte elementer i forsøget samt sparede udgifter til forsørgelse. Desuden er der inddraget en vurdering af de samfundsøkonomiske effekter¹.

For gruppen af unge uden uddannelse gælder:

- Forsøget er begrænset implementeret.
- På trods af den begrænsede forsøgsimplementering for unge uden uddannelse har forsøget betydet et øget uddannelsesomfang for deltagergruppen ift. kontrolgruppen, hvilket skyldes, at unge uden uddannelse i deltagergruppen er påbegyndt en uddannelse hurtigere end kontrolgruppen. Resultatet er signifikant.
- Det øgede uddannelsesfokus kan have betydet, at færre unge i deltagergruppen kom i job sammenholdt med kontrolgruppen. Resultatet er signifikant.
- Det er ikke muligt at beregne en cost-benefit analyse af indsatsen for unge uden uddannelse. Det skyldes at den økonomiske gevinst først vil vise sig efter endt uddannelse og påbegyndt beskæftigelse, som endnu ikke kendes.

Programeffekter

Generelt kan det konstateres, at forsøgets positive effekter er et resultat af en ekstra og målrettet indsats for en gruppe, der i forvejen får en betydelig indsats. Den positive beskæftigelseseffekt for unge med uddannelse og den positive uddannelseseffekt for unge uden uddannelse er et resultat af en samlet programpakke med en kombination af samtaler, aktivering, mentorforløb mv. Det er derfor ikke muligt, at afgøre præcist, hvilke elementer der har givet den positive effekt, eller om det net-

---

¹ De samfundsøkonomiske effekter er defineret ved øget samfundsøkonomisk produktion som følge af flere beskæftigede, reduceret skatteforvridning som følge af mindre dagpengeudbetaling samt forvridning af samfundsøkonomien som følge af finansiering af projektet via højere skatteopkrævning (Rambøll 2011, s. 22)

op er kombinationen af indsats typer, der har betydning. Forsøget kan dog give en indikation på, hvad der virker i indsatsen.

Indikationer på at samtaler virker

For unge med uddannelse er der tegn på, at samtaler kan være årsag til, at deltagergruppen klarer sig bedre end kontrolgruppen. Evalueringen viser, at de unge i deltagergruppen får en højere beskæftigelsesandel end kontrolgruppen kort efter samtaleforløbet på 13 uger.

Evalueringen peger på, at det ikke kun er hyppigheden af samtaler, der giver resultater i form af job og uddannelse. Samtalens indhold spiller også en betydelig rolle.

De jobcentre, der har haft de bedste resultater, er kendetegnet ved, at:

- Der er vedholdenhed, fokus og krav i samtalerne for at motivere og ansvarliggøre de unge.
- Sagsbehandlere har en coachende rolle og lægger ikke vægten på myndighedsrollen, som kan virke kontrollerende. Den coachende rolle kombineres ofte med brug af screenings- og dialogredskaber og hjemmeopgaver som redskab til at afklare de unges muligheder og interesser samt til at fastholde fokus på job eller uddannelse.
- Der er et stærkt uddannelsesfokus i de jobcentre, der får unge uden uddannelse i uddannelse. Det sker bl.a. ved, at der tales om uddannelse som et vigtigt mål, og at UU-vejlederne inddrages tidligt i forløbet.

Der er desuden indikation på, at et tæt tværfagligt samarbejde med psykologer, lægekonsulenter, UU-vejledere og jobkonsulenter fører til bedre resultater for unge, der ikke er jobklare.

Afklaringsforløb giver et bedre grundlag for det videre forløb

De deltagende unge uden uddannelse har i overvejende grad deltaget i afklaringsforløb, typisk af et par dages varighed.

Det er jobcentrenes erfaring, at et intensivt afklaringsforløb særligt for nyledige unge er gavnligt, fordi det medvirker til en mere kvalificeret screening og vurdering af uddannelsesparathed og kompetencer m.v. hos den unge.

Indikation på fastholdelse af aktivering ift. beskæftigelse

Både unge med og uden uddannelse i deltagergruppen har fået en uges ekstra aktivering sammenlignet med tilsvarende unge i kontrolgruppen. Der er lidt flere i deltagergruppen end i kontrolgruppen, der er i aktivering, og en del flere i deltagergruppen end i kontrolgruppen, der har været aktiveret i lidt længere tid.

De jobcentre, der har øget aktiveringsomfanget for unge med uddannelse i forsøget, har generelt opnået lidt dårligere resultater mht. beskæftigelse end de jobcentre, der har haft en mere begrænset stigning eller en reduktion i aktiveringsomfanget. Det gælder også unge uden uddannelse. Det indikerer, at aktivering i dette forsøg har haft en umiddelbar fastholdende effekt ift. beskæftigelse. Det kan fx være forårsaget af, at man er mindre tilbøjelig til at søge job, mens man er i aktivering. Der er dog flere undtagelser fra denne sammenhæng. Der er jobcentre, som har

øget aktiveringsomfanget og samtidig opnået positive effekter, og jobcentre, der har reduceret aktiveringsomfanget og opnået dårlige resultater.

Ikke indikation på fastholdelse af aktivering ift. uddannelse

Jobcentre, der har øget aktiveringsomfanget for unge uden uddannelse, har generelt ikke opnået dårligere resultater mht. at få unge i uddannelse. Der er altså ikke tegn på at aktivering virker fastholdende for unge uden uddannelse ift. at komme i uddannelse.

Ikke grundlag for at sige noget om virkningen af virksomhedsaktivering

Generelt er der ikke stor forskel på den aktivering, som deltager- og kontrolgruppen har modtaget. Dog er den ekstra uges aktivering, som deltagergruppen har modtaget, især sket i form af virksomhedsrettet aktivering. For unge med uddannelse udgør virksomhedsaktiveringen godt halvdelen af den samlede aktivering, mens den for unge uden uddannelse udgør en tredjedel.

Det kan konstateres, at jobcentrene samlet set har haft vanskeligt ved at implementere den virksomhedsrettede indsats, hvor det af forsøgsbeskrivelsen fremgår, at unge med uddannelse skal i virksomhedspraktik eller løntilskud senest efter 13 uger. Unge uden uddannelse, hvor der ikke er aktuelt er udsigt til, at de kan gennemføre en uddannelse eller blive i stand til det, skal senest efter 6 uger starte i virksomhedscenter.

Samlet set er det derfor ikke muligt, at sige noget specifikt om virksomhedsaktivering med udgangspunkt i forsøget.

Brugen af mentorer

Unge uden uddannelse skal have tilknyttet en mentor med henblik på at fastholde fokus på uddannelse og støtte den unge i at få fodfæste i uddannelse eller på arbejdsmarkedet.

Forsøget viser en øget brug af mentorer. Således har deltagergruppen fået tilknyttet en mentor i 8 uger mere, end unge i kontrolgruppen. For unge uden uddannelse er det i gennemsnit 20 pct. af deltagergruppen, der har haft en mentor, hvilket er noget lavere end de forventede 80 pct. Jobcentrene har haft en meget forskellig opfattelse af brugen af mentorer. I nogle jobcentre har sagsbehandleren eller jobkonsulenten fungeret som mentor og i andre er der eksterne mentorer.

Samlet set er det ikke muligt, at sige noget specifikt om brugen af mentorer med udgangspunkt i forsøget.

Parallelindsats

Muligheden for at give forebyggende og afklarende tilbud eller tilbud fra andre forvaltninger, har kun været anvendt i begrænset omfang.

Jobcentrene vurderer, at det har været gavnligt at have muligheden for at henvise unge med psykiske problemstillinger til psykolog. Tilsvarende vurderer jobcentrene, at fysisk træning har en motiverende virkning på de unge.

Bilag 1. Forsøgsindsats i projekt 'Unge – Godt i gang'

Forsøgets opbygning med forskellige forløb for de fire undermålgrupper fremgår af den følgende faktaboks.

Faktaboks: Forsøgsindsats i projekt 'Unge – Godt i gang'

Tidspunkt for indsatsen	Ungegruppe 4: Med uddannelse	Ungegruppe 3: Uddannelsesparate	Ungegruppe 2: Kan opkvalificeres til gennemføre uddannelse	Ungegruppe 1: Kan fungere i virksomhedscenter
Uge 1	<ul style="list-style-type: none"> • Udsendelse af informationsbrev • Individuel samtale 			
Uge 1 eller uge 2		<ul style="list-style-type: none"> • 1-2-dages afklaring til program 1, 2 eller 3 og afklaring af læse/ stavevanskeligheder 		
Fra uge 1	<ul style="list-style-type: none"> • Individuelle samtaler hver/ eller hver anden uge i 13 uger 	<ul style="list-style-type: none"> • Individuelle ugentlige samtaler indtil uge 32 		
Senest uge 3		<ul style="list-style-type: none"> • FVU-forløb påbegyndes, hvis den unge har behov for det 		
Senest uge 6		<ul style="list-style-type: none"> • Uddannelsesrelevant aktivering • Tilknytning af mentor på jobcentret 	<ul style="list-style-type: none"> • Job med uddannelsesperspektiv • Tilknytning af mentor på virksomheden 	<ul style="list-style-type: none"> • Virksomhedscentre • Tilknytning af mentor på virksomheden
Senest uge 13	<ul style="list-style-type: none"> • Virksomhedspraktik eller løntilskud 			
Parallelt med indsats			<ul style="list-style-type: none"> • Evt. forebyggende og afklarende tilbud i jobcenter/ hos anden aktør • Evt. sociale tilbud i andre forvaltninger 	
Senest uge 32 eller uge 39	<ul style="list-style-type: none"> • Revisitationssamtale 			